

der ikke følger det Tryk, til at gjøre det, saa lader jeg ham gjøre det! Er det nu rigtigt, i de høie aandelige Sferer, hvor det ærede Medlem for Odense Amts 7de Valgkreds (S. Holm) bevægede sig i, at lette sin Samvittighed ved at lægge denne Byrde over paa en anden Samvittighed? Nei! den Maade forekommer mig nu slet ikke at være den rette Maade. Saa skulde altsaa disse Mennesker løbe Landet rundt for at finde en Præst, som var villig til at foretage denne Vielse. Der er ikke nogen Forpligtelse for Noget til at gjøre det, og det er ikke Folkene forment at lade sig kirkelig vie, naar de kunne finde en Præst, som er villig til at foretage Vielsen. Naar man nu tænker sig, at der gives et Samfund af Geistlige, som indbyrdes sige: vi ere de rette Troende, vi føle nu vor Samvittighed tunget ved denne Forretning, men om de Andre, som de, efter hvad jeg har sagt, paa denne Maade kaste Ansvar over paa, sige de uden videre, at de ere vantroende Præster, er det da Noget, der kan forsvares overfor en god Samfundsindretning at bære sig saaledes ad? Det, siger jeg, er at bringe os selv i den allerstævreste Stilling; Alt, hvad der hedder Sandhed, Oprigtighed og Ærlighed, forsvinder overfor en saadan Tilstand. Nei, lad os tage Sagen, som den ganske simpelt er, og da vil jeg sige, at det vistnok er et meget uheldigt Udtryk at tale om borgerlig Vielse, thi Ordet „Vielse“ har slet intet at bestille med borgerlige Sager, ikke sandt? Indvielse er Indvielse, men den har Borgmesteren ikke Noget med at gjøre, han kan holde en passende Formaningstale, men en Indvielse af Ægtefællene kan han ikke give. Altsaa er dette Ord „borgerlig Vielse“ et af disse Vlandingsgodsudtryk, som der er saa mange af i vor Lovgivning, fordi man ikke har villet oprigtig gjøre Ret og Skjel til begge Sider. Jeg vil ikke tale om enten borgerlig Vielse eller ikke borgerlig Vielse, men det Bedste og Ærligste vilde være at sige: Alt det, der skal gaa forud for, at et Ægtefællens lovlig, med Bedkommendes Samtykke og formueretlig, kan finde Sted, skal ske overfor Dvirigheden. Man kan jo kalde det en Pagt. Ordet „Pagt“ har man Ret til at bruge, det kjende vi i det danske Sprog, f. Ex. i „Forpagter“, der er Ordet „Pagt“, og ligeledes i „Ægtepagt“. Altsaa, det har man Lov til at fordre, og det vilde være meget rigtigt for det hele Samfundets Skyld, naar alle Ægtepagter sluttedes paa denne Maade, thi de Geistlige ere, som sagt, hverken udrustede med tilstrækkelig Kjendskab til Lovgivningen eller med juridiske Kundskaber til at fuldbyrde alt det, der virkelig her skal fuldbyrdes. Og nu, da der er en saadan stærk og let Bevægelighed mellem de forskjellige Lande, kan man godt tænke sig, at den, der kommer til en Præst og vil have Ægtefællene, er gift mange andre Steder i Verden, det kan ske. Man har ikke lovlige Midler til at faae virkelig

konstateret, at et fuldgyldigt Ægtefællens er berettiget; men det maa saa Dvirigheden komme saa nær som muligt og tage alt det Ansvar paa sig, som følger derefter. Nu er alt dette gjort fra den Side, og forsaavidt er intet til Hinder for, at Ægtefællens derefter kan fra Beslutning gaa over til Virkelighed. Den høitærede Justitsminister har skrevet en Afhandling om dette Spørgsmaal, der har staaet i et af vore historiske Tidsskrifter, som er ganske udmærket oplysende om, hvorledes den juridiske Side af Ægtefællens er stillet hertilands. Men nu komme vi til den anden Side, som vedrører dette Forslag. Naar nu Ægtepagten er sluttet paa lovlig Maade, som den var sluttet i gamle Dage, saa spørges der, om de, der oprigtig høre til et religiøst Samfund, nu ogsaa vilde vedkjende sig de Medlemmer, som gaa ind i eller tilhøre dette Samfund, uden at de lade deres Ægtefællens indvie. Se, der have vi det rette Forhold: ethvert Samfund bør jo være et Samfund paa en anden Maade end det, som vi nu have her ved Folketirken. Der er nylig kommet det Spørgsmaal frem, hvordan man skulde kunne melde sig ud af Folketirken. Det blev, jeg tror for $\frac{3}{4}$ Aar siden, drøftet her i Byen, at der ikke var noget som helst Middel, hvorved et Menneske kunde melde sig ud af Folketirken. Men et religiøst Samfund maatte være berettiget til at kunne sige saameget overfor sine Medlemmer, som hvorvidt de agte at have eller beholde dem inde under Samfundet, naar de ikke ville søie sig efter Samfundets Orden og Stik. Dette gjælder i ethvert andet mindre Samfund, men i Folketirken tager man det ikke saa nøie. Jeg kunde altsaa ønske, at der blev gjort virkelig Alvor med at indføre borgerlige Ægtepagter, men det skulde da ikke være Noget, der skulde staa ved Siden af de kirkelige; den kirkelige og den borgerlige Vielse skulde ikke staa som to Ting, man kunde vælge imellem, saa at En kunde sige: Jeg holder mere af det ene end af det Andet. Nei, det skal være lige for Alle, den borgerlige Vielse skulde sluttes overfor Dvirigheden, og dermed skulde den være gyldig overfor Staten. Hvorledes saa de enkelte Samfund vilde stille sig overfor de enkelte Medlemmer, naar de vare gifte, om de vilde fordre deres Pagt indviet i Kirkens Samfund eller ikke, skulde blive en anden Sag, som egentlig strengt taget slet ikke kommer Lovgivningsmagten ved. — Nu er der endnu et Spørgsmaal, som er blevet fremdraget idag, som jeg dog stylder at sige et Par Ord om. Jeg er egentlig temmelig ilde stillet med Hensyn til at skulle sige nogle Ord om det, men jeg ønsker dog overfor det ærede Medlem for Odense Amts 7de Valgkreds at sige, at, naar de ved de kirkelige Ritualer have sølt sig støbte ved de Ord, der staa i Ritualet: Hvad Gud har sammensøiet, skal intet Menneske adstille, saa forekommer det mig dog, at deres Samvittighed ikke behøver at føle sig saa overordentlig trykket derved, thi